

Jurišne puške FN SCAR L

Iskustva sa ratišta u Iraku u velikoj meri su uticala na rukovodstvo američke Komande za specijalne operacije da otpočne opremanje elitnih snaga pouzdanim puškama najnovije generacije koje bi trebalo da prevaziđu nedostatke tadašnjih modela koji su se javljali u praksi. Tokom 2004. godine komanda (USSOCOM) organizovala je tender, a kao najbolje rešenje uzet je projekat poznate belgijske kompanije „FN Herstal”.

Od proizvođača je zatraženo da ponude modularno oružje predviđeno za NATO kalibre 5,56 x 45 mm, kao i 7,62 x 51 mm, koje bi se odlikovalo pouzdanim radom i dobrom ergonomijom. Takođe, radi racionalizacije obučavanja pripadnika zatraženo je da raspored osnovnih komandi oružja bude postavljen kao kod čuvenih američkih modela AR-15/M-16 koji su u dužem periodu činili osnovno primarno naoružanje američkih oružanih snaga.

Belgijska kompanija ponudila je puške SCAR (Special Forces Combat Assault Rifle) u dva osnovna modela: SCAR L (light) predviđenu za kalibar 5,56 i SCAR H (heavy) koja dolazi u jačem kalibru 7,62 x 51 mm, a oba modela se u velikoj meri sastoje od istih delova, skoro identične ergonomije, što u velikoj meri pojednostavljuje obuku pripadnika i logističke zahteve. Tokom 2009. godine ove puške su prvi put predstavljene, a prva značajnija isporuka od oko 600 pušaka organizovana je bataljonu 75. rendžerskog puka.

Jurišna puška FN SCAR L funkcioniše po principu pozajmice barutnih gasova sa sistemom kratkog trzaja gasnog klipa (što je rešenje koje je usvojeno na pouzdanim serijama HK-416, HK-G36 i drugim) sa rotirajućim zatvaračem kao sistemom bravljenja.

Kao osnovni delovi puške označeni su kundak, sanduk, sklop zatvarača, okidačka grupa i odvojivi okvir.

Pogled posmatrača u velikoj meri privlači nekonvencionalno rešenje kundaka koji je izrađen od polimera. Podesiv je na šest dužina, po visini, i može se preklopiti u desnu stranu, tako da ne ometa rukovanje oružjem u tom položaju. Modularnost je dodatno uvećana i mogućnošću podešavanja obrazine na dve pozicije, dok je amortizer trzaja izrađen od gume reljefne površine i odlično je profilisan.

Sanduk oružja sastoji se od gornjeg dela, izrađenog od kvalitetne aluminijumske legure, u koji su smešteni cev oružja, zatvarač, nosač zatvarača i gasni klip i donjeg dela, izrađenog od kvalitetnog polimera, sa pištoljskim rukohvatom, okidačkom grupom i usadnikom okvira. Pištoljski rukohvat potpisuje kompanija „Magpul” i rađen je po uzoru na provereno dobra rešenja sa AR-15/M-16, a takođe je i šupalj, sa obostranim reljefnim ulošcima (koji nisu predviđeni za demontiranje, niti se nude u različitim veličinama) radi udobnijeg i sigurnijeg hvata. Okidačka grupa smeštena je ispred rukohvata, sa osnovnim komandama raspoređenim kao na AR-15/M-16. Regulator paljbe postavljen je obostrano i predstavljen je polugom koja je lako dostupna, a na prednjoj strani je opremljena jezičkom koji pokazuje na koji režim rada je podešeno oružje. Promenom položaja poluge strelac može izabrati poluautomatsku (jedinačnu) paljbu, označenu brojem 1, zakačen režim (označen slovom „S”), kao i automatsku paljbu, označenu slovom „A”. Optimalno zakrivljen obarač čini okidanje udobnijim i smešten je unutar četvorougaoanog branika. Ispred branika postavljen je usadnik okvira koji

u seriji pušaka FN SCAR L ima kapacitet 30 metaka, poređanih dvoredno. Kao i na modelima AR-15/M-16 taster za otpuštanje okvira postavljen je obostrano, odmah iznad usadnika, lako je dostupan i dobro profilisan, dok se na levoj strani oružja iznad tastera okvira nalazi utvrđivač zatvarača (kao na modelima AR-15/M-16) čijim se pritiskom zatvarač vraća u prednji položaj. Po ispaljenju poslednjeg metka iz okvira zatvarač puške ostaje u zadnjem položaju, pa je po ubacivanju novog okvira dovoljno pritisnuti utvrđivač zatvarača i puška je ponovo spremna za paljbu. Otvor za izbacivanje čaura postavljen je sa desne strane, a odmah iza njega nalazi se dobro profilisani metalni deflektor o koji se odbijaju čaure tokom paljbe i tako ne ugrožavaju lice strelca. Ručica za zapinjanje zatvarača primarno je postavljena sa leve strane, ali je strelac jednostavno može premestiti na drugu stranu i tako oružje dodatno prilagoditi svojim potrebama.

Leva strana kundaka

Gornja strana sanduka oružja opremljena je standardnom „Picatinny” šinom koja dozvoljava montiranje dodatne taktičke opreme, najčešće uređaja za nišanje poput neveličavajućih holografskih ili „red dot” nišana, odnosno uveličavajućih nišana predviđenih za potrebe preciznog gađanja. Postavljanjem takvog nišana i montiranjem dvonožnog postolja (bipoda) jurišne puške FN SCAR L mogu se prilagoditi i potrebama preciznog gađanja na srednjim distancama, uz veoma zadovoljavajuće rezultate na polju bliske borbe u urbanoj sredini (engl. Close Quarters Battle). Na gornjoj strani postavljeni su i mehanički prednji i zadnji nišan koji se mogu preklopiti radi montiranja nišanskih uređaja. Standardne šine postavljene su i sa obe strane prednjeg pothvata oružja, kao i ispod cevi,

što dodatno uvećava modularnost ovih pušaka, pa se pored opreme poput taktičkog svetla, laserskog obeleživača cilja, vertikalne drške i sl. može montirati i potcevni bacač granata FN-40 GL u kalibru 40 mm, koji dodatno uvećava vatrenu moć oružja, a montira se na donje šine. Kako bi pothvat oružja bio udobniji po strelca, kao deo standardne opreme kupcima se isporučuju i ergonomske obloge pothvata, koje štite šaku strelca od ivica šina.

Pravolinijska konstrukcija ovih pušaka pozitivno se odražava na preciznost prilikom paljbe, a kupcima se mogu isporučiti u mat crnoj boji („TAN”) koja je namenjena prvenstveno za pustinjske uslove.

Cev puške izrađena je od čelika, hladnim kovanjem, a unutrašnjost je hromirana i ožlebljena, čime se uvećava preciznost i trajnost. Na kraju cevi nalazi se skrivač plamena u vidu tri duboka, dužna proreza. Standardni model ove serije nosi oznaku FN SCAR L STD sa dužinom cevi od 36, 83 cm (14,5 inča), a konstrukcija puške dozvoljava jednostavnu zamenu cevi na terenu u relativno kratkom vremenu, pa se postavljanjem cevi od 25,4 cm (10 inča) puška dodatno modifikuje potrebama CQB, a model sa kraćom cevi nosi oznaku FN SCAR L CQC.

Ovim modelom raspolažu i pripadnici „Kobri” – bataljona Vojne policije specijalne namene Vojske Srbije.

Puške FN SCAR L CQC u arsenalu „Kobri“

Pored elitnih jedinica iz Evrope i sveta, modelima serije „Light“ raspolažu i jedinice iz Belgije, Francuske i Nemačke, dok u SAD ovo oružje zauzima važno mesto u mornaričkim SEAL timovima.

Taktičko-tehnički podaci puške:

- princip rada: pozajmica barutnih gasova,
- kalibar: 5,56x45 mm i 7,62x51 mm,
- masa puške: 3,5 kg (L), 3,8 kg (H), sa praznim okvirom,
- dužina puške: 850 mm (maks) i 620 mm (min) za model L,
997mm (maks) i 770 mm (min) za model H,
- dužina cevi: 254 mm (CQC), 335 mm (Std), 457 mm (LB) za model L,
330 mm (CQC), 406 mm (Std), 508 mm (LB) za model H,
- teorijska brzina gađanja: 600 met/min.

Branislav Bulatović, e-mail: bra.bulatovic@gmail.com